

póziúmot szervezett a Magyar Idegtudományi Társaság konferenciáján 2009-ben, és szervezője egy endokannabinoidokról szóló szimpóziumnak idén az Európai Idegtudományi Fórumon Amszterdamban. Ötletgazdája és egyik megteremtője a KOKI új szolgáltatóegységének, a Nikon-KOKI Mikroszkóp Központnak.

Hat tanítványa közül eddig többen nyertek neves díjakat, például EMBO-ösztöndíjat, Junior Prima Díjat, országos és egyetemi

tudományos diákköri konferenciákon első és dobogós helyezéseket. Rendszeresen tart előadásokat számos egyetemen, valamint ismeretterjesztő előadásokat középiskolásoknak, tanároknak, szociális munkásoknak és pszichológusoknak a szenvedélybetegségekről és a kábítószeres hatásmechanizmusairól.

Kulcsszavak: *addikció, agytudatosság, belső kannabinoidok, THC, dopamin, idegrendszeri tanulás*

Tudós fórum

SZÉCHENYI-EMLÉKNAP – FAÜLTETÉS

Solymos Rezső

az MTA rendes tagja
solymosrezso@gmail.com

A Magyar Tudomány Ünnepe előtt immár tíz esztendeje évről évre bensőséges megemlékezésre kerül sor Sopronpusztán és Nagycenken a Széchenyi-emlékhegyeken. A program a sopronpusztai emlékerdőben faültetéssel kezdődik.

Azért döntöttünk emlékerdő létesítése mellett, mert az erdők és a fák szerepét sokféle módon lehet értelmezni és értékelni. A sok közül a hagyományos Széchenyi-emléknapon az erdők és a fák történeti vonatkozásait emeljük ki, mert felfogásunk szerint az erdő egy olyan élő történelemlékönyv, amelynek lapjait az egyes fák alkotják. Az egyes fák évgyűrűi átölelik a fa szívét és elmesélik életét. A fák a történelem nagy tanúi. Ennek megfelelően tíz esztendővel ezelőtt, a Magyar Tudományos Akadémia alapításának 175 éves jubileuma alkalmával Sopronpusztán az Akadémia történetének olyan élő emlékművét kívántuk létrehozni, amely évről évre egy-egy újabb fával gyarapszik. Ezek a fák folyamatosan növekednek, és arra hivatottak, hogy évszázados időtávon át hirdessék a magyar tudomány növekvő szerepét. Egyszersmind Akadémiánk élő történelemlékönyvéként hirdessék: *Ecce vivimus – Semper vireo*, vagyis: íme élünk

és virulunk, miként a jó termőhelyre ültetett erdő, a gondokkal, bajokkal szemben rezisztensek vagyunk. Rezisztenciánkat erkölcsi megalapozottságunk és a tudomány iránti elkötelezettségünk alapozza meg.

2010-ben már olyan erdőben tisztelgünk az Akadémia alapítója, gróf Széchenyi István és támogatóinak emléke előtt, amelyben az először ültetett kislevelű hárs sorfák is már egy évtizede szimbolikusán hirdetik, hogy a 185 éve alapított Magyar Tudós Társaság fája nemzetközileg elismert Tudományos Akadémiává terebélyesedett. Hazánk tudományos életének meghatározó, legfelsőbb köztestületévé vált. Elért eredményeinek elismerését is jelenti, hogy évente sor kerül a Magyar Tudomány Ünnepe, amelyet megelőzően, az ünnep előestéjén rendezzük meg Széchenyi szűkebb pátriájában az emléknapot, amelynek keretében elültetjük a soron lévő fát, megkoszorúzzuk az alapító sírját, és tudományos ülést rendezünk.

2010 jelentős esztendő, mert ebben az évben emlékeztünk Széchenyi halálának 150. évfordulójára. Az idei Tudományünnep keretében külön hangsúlyt kapott az igazság, hogy a tudomány nem ismer határokat.

Az országos rendezvény vezértémája mellett, azzal egyetértve, az ünnepet beharangozó Széchenyi-emléknapon az erdészek külön is kifejezésre szeretnék juttatni Széchenyi nyelvűművelő, anyanyelv-fenntartó törekvéseit, és a gazdasági élet, ezen belül az erdők fejlesztésével kapcsolatos fáradozásait. Szeretnénk hangsúlyozni, hogy Széchenyi tevékenységének eszmei tartalma az erdészetre is jelentősen hatott. Az egyik legjelentősebb hatás a magyar erdészeti szaknyelv megteremtése volt. Két neves erdész szakemberünk: Divald Adolf, az első erdész akadémikus és Wagner Károly erdőmérnök száznegyven évvel ezelőtt adta ki az első német–magyar és magyar–német szakszótárt. Divald Adolfot a magyar erdészeti szaknyelv megteremtéséért választották az Akadémia tagjainak sorába.

A százötven éves Széchenyi-jubileummal együtt az erdészek Wagner Károly születésének száznyolcvan éves évfordulóját is ünneplik. Sopronban, a hazai erdészettudomány és szakoktatás központjában a Széchenyi-emléknapon a legnagyobb magyar iránti tiszteletüket az erdészek 2010-ben megkülönböztetett nagyrabecsüléssel úgy is kifejezésre juttatják, hogy Széchenyi István és Wagner Károly érdemeit a magyar nyelv művelése és fejlesztése terén egymással is kapcsolatba hozzák. Nem lehet vitás, hogy Széchenyi tevékenysége hatással volt az erdészeti szaknyelv megteremtésére, az erdészettudomány magyarul való terjesztésére is. Irodalmi állásfoglalások szerint: „az 1820–1830-as évektől kezdve már nem annyira az oklevelek mutatják hazánkban az erdészet fejlődését, hanem inkább egy új tényező idézi elő. Ez a tényező a hazai erdészeti tudomány és irodalom...” 1862-ben az első magyar nyelvű erdészeti szaklapot, 1868-ban az első magyar–német, német–magyar erdészeti műszótárt is kiadták.

Az 1866-ban megalakult Országos Erdészeti Egyesület céljai között szerepelt: „Tűzzük ki az erdészeti tudományok *magyar nyelven* való művelésének lobogóját”. E lobogó hátszelét Széchenyinek 1825. november 3-án a pozsonyi országgyűlésen magyarul elmondott beszéde szolgáltatta. Ebben az időben a magyar nyelvnek az országgyűlésen való használata szokatlan volt, hősi tettnek számított.

1867-ben dolgozta ki Wagner a magyar nyelvű erdészeti és bányászati szakoktatás teljes dokumentációját. Ebben az időszakban jelent meg az első két magyar nyelvű erdészeti szakkönyv, és alkották meg a nemzetközileg elismert első magyar erdőtörvényt.

A felsorolt néhány, de nagyon jelentős erdészeti eseményen túl más szakágazatok is fel tudnának mutatni több olyan kiemelkedő tudományos és gyakorlati eredményt, amelynek létrejöttében meghatározó szerepe volt Széchenyi példamutató tevékenységének. E példamutatásnak köszönhetően több magyar főúr is jelentős összegekkel támogatta az Akadémia megalapítását. Közöttük kiemelkedő volt Batthyány-Strattmann Fülöp, a körmeneti herceg, Vas megye örökös főispánja.

Egyik évben sem ültethetjük el az Akadémiai Emlékerdő hársfáját anélkül, hogy az emlékezések sorába ne iktatnánk az erdővel határos Páneurópai Piknik Emlékpark helyszínén lejátszódott események történelmivé vált szerepét. 1989 augusztusában megnyitották a 246 km hosszú vasfüggönyt. A Páneurópai Piknik szerepe ebben meghatározó volt, amelynek a főrendezői között több erdőmérnök, soproni egyetemünk oktatója vállalt nem kis veszéllyel járó aktív szerepet. Évről évre megünneplik a Páneurópai Pikniket, amelynek szomszédságában az akadémiai emlékerdő is egy évtizede hirdeti, hogy a nemzet sorsát döntően meghatározó rendszerváltoz-

tatás alapvető hatással volt és lesz a magyarországi tudományosságra, a tudományos célkitűzések, a tudásalapú társadalom megteremtésének ügyére is. Miként Széchenyi hatására egykoron, úgy a jelenben is felerősödőben van a nemzetben való gondolkodás. A Magyar Tudományos Akadémia támogatja és segíti a határon túli magyar tudósok tevékenységét. Nemzetközi kapcsolataink bővülnek, de nem javul a magyar nyelv helyes

alkalmazása. Nemcsak az Akadémia illetékes tudományos osztályának, hanem mindannyiunknak kötelessége az anyanyelv, a szaknyelv ápolása és fejlesztése. A határok nélküli tudomány gondolatát átszövi a „Nyelvében él a nemzet” igazsága.

Kulcsszavak: *emléknap, erdők, fák, történelem-könyv, nyelvűművelés, erdészet, alapítás, időtáv, jubileum*

